

Folkuniversitetets visseblåsarfunktion

I enlighet med den lagstiftning som trädde i kraft den 17 december 2021 upprättar Folkuniversitetet en visseblåsarfunktion. Med stöd av denna lag ska man kunna larma om allvarliga missförhållanden inom Folkuniversitetet och skyddas mot repressalier.

Vad kan man anmäla?

Generellt gäller för anmälan med stöd av visseblåsarlagen att det ska finnas ett allmänintresse. Med det avses att det ska:

- gälla allvarliga förhållanden
- vara av intresse för en krets som kan betecknas som allmänheten
- finnas ett legitimt intresse av att missförhållandena kommer fram.

Det kan till exempel gälla frekventa och systematiska missförhållanden som det finns ett samhällsintresse för att åtgärda. Missförhållandet behöver inte vara aktuellt eller pågående, även rapportering av avslutade och helt utagerade missförhållanden omfattas.

Information som endast rör den rapporterade personens egna arbets- eller anställningsförhållande omfattas normalt inte av lagen.

Ärenden som rapporteras kan innehålla information om brottslighet, oegentligheter och överträdelser eller andra handlingar som bryter mot EU:s eller nationell lagstiftning i ett arbetsrelaterat sammanhang, till exempel följande:

- ekonomisk brottslighet såsom mutor, bestickning, stöld, bedrägeri och förfalskning, illojal konkurrens, penningtvätt, bokföringsbrott och annan överträdelse av redovisnings- och skattelagstiftning,
- brott som rör hälsa och säkerhet, som till exempel arbetsmiljö, produktsäkerhet, allvarlig diskriminering och trakasserier som strider mot lagen
- miljöbrott, som till exempel olaglig hantering av farligt avfall
- integritetsbrott, som till exempel felaktig användning av personuppgifter.

Vem kan anmäla?

Rapporteringsrutinen kan användas av samtliga anställda i Folkuniversitetet. Även övriga personer som har insyn, eller fått kännedom om oegentligheter, kan rapportera missförhållanden.

Det som rapporteras ska vara sådant som inte hanteras inom redan rådande rutiner. Arbetsplatsproblem eller mindre felaktigheter ska som vanligt rapporteras till närmaste chef eller skyddsombud.

Anmälan kan göras anonymt, men anmälaren får då ingen återkoppling på hur ärendet utreds.

Anmälaren behöver inte ha bevis för sin misstanke, men en anklagelse får inte göras med skadligt uppsåt eller med vetskap om att anklagelsen är falsk.

Det missförhållande som anmäls ska beskrivas så utförligt och noggrant som möjligt och relevant material som kan styrka misstankarna ska bifogas. Det är viktigt att anmälan beskriver alla fakta i ärendet, inklusive förhållanden och upplysningar som kan uppfattas som mindre viktiga.

Skydd för visselblåsare

En visselblåsare som uttrycker en genuin misstanke eller farhåga enligt dessa riktlinjer riskerar inte att förlora sitt jobb eller att drabbas av någon form av sanktioner eller personliga nackdelar till följd av sin anmälan. Det spelar ingen roll om misstanken visar sig vara felaktig, förutsatt att visselblåsaren har handlat i god tro. Såvida det inte är olämpligt med hänsyn till den utpekades integritet och andra sekretessfrågor kommer en visselblåsare som väljer att uppge sin identitet att informeras om hur utredningen fortlöper. I fall av misstänkt brott kommer visselblåsaren att informeras om att identiteten kan komma att lämnas ut till berörda myndigheter.

Folkuniversitetets hantering

Mottagande part är Folkuniversitetets förbundskansli (kansliet) för ärenden som lämnas för Folkuniversitetet Stiftelserna Kursverksamheten vid Stockholms, Uppsala, Göteborgs, Lunds och Umeå universitet.

Nedan beskrivs hur kansliet behandlar inkomna ärenden. Kansliet beslutar om vilken utredning som krävs i varje enskilt fall.

Behörigheter

Endast de personer som har befogenhet att hantera visselblåsarärenden, så kallade mottagare, har åtkomst till meddelanden som inkommit genom rapporteringskanalen. Deras åtgärder dokumenteras och hanteringen är konfidentiell. Vid behov kan personer som tillför expertis inkluderas i utredningen, eller utredningen till fullo hanteras av extern part om ärendet så kräver. Om rapportören varit öppen med sin identitet kommer denne att informeras om att en extern part anlitas. De personer som har tillgång till ärendet, interna såväl som externa, förbinder sig till sekretess (9 kap)¹.

Hur en rapport lämnas

En rapport bör lämnas via Folkuniversitetets webbplats. Om en rapport lämnas på annat vis, exempelvis genom att en anmälare tar direktkontakt med en arbetsledare, chef eller personligen kontaktar de ansvariga för visselblåsartjänsten för en rapportering, läggs meddelandet in i visselblåsarkanalerna och hanteras enligt dessa riktlinjer.

Mottagande av rapportering

Vid mottagandet av en rapportering från en visselblåsare, den rapporterande, beslutar mottagaren av rapporten om meddelandet ska godkännas eller avvisas. Om meddelandet godkänns vidtas lämpliga åtgärder för utredning.

En rapport anses inte giltig om:

- det påstådda beteendet inte är rapporteringspliktigt enligt Policy för visselblåsartjänsten,
- rapporten är illvillig eller inte har lämnats i god tro,
- informationen inte är tillräcklig för vidare utredning,
- ärendet redan är under behandling eller har avslutats.

Om ett meddelande inte omfattas av vad som kan rapporteras bör mottagaren ge den rapporterande personen lämpliga instruktioner för hur vederbörande kan agera.

Rapportören ska få återkoppling så snart som möjligt men senast inom 3 månader efter att en rapport lämnats.

¹ Lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden

Utredning

Om kansliet beslutar att ett ärende ska utredas kommer så att ske med lämpliga medel och extern expertis kan anlitas. Kansliet ska hålla den rapporterade underrättad om ärendets utveckling, om denne inte valt att vara anonym. Utredningen ska ske skyndsamt.

Personuppgifter

Den som valt att rapportera anonymt kommer inte att eftersökas.

Skriftliga rapporter och dokumentation av muntlig rapportering sparas så länge som det är nödvändigt, dock i högst 24 månader efter att en utredning avslutats.

Tystnadsplikt

Mottagaren får inte obehörigen röja en uppgift som kan avslöja identiteten på den rapporterade personen eller på någon annan enskild som förekommer i ärendet. Detta gäller även för externa parter som anlitas för genomförande av utredning.

2022-06-03